

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради
Запорізької гімназії №81
Запорізької міської ради
від 28.08.2023 року протокол №2

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ по закладу
від 28.08.2023 №127
Директор Запорізької гімназії
№81 Запорізької міської ради
 - Раїса КРУК

СТРАТЕГІЯ
подолання освітніх втрат
Запорізької гімназії № 81 Запорізької міської ради
у 2023/2024 навчальному році

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітні втрати – це прогалини у знаннях і навичках, які виникають в учнівства під час освітнього процесу у порівнянні зі стандартами освіти та очікуваними результатами навчальних здобутків.

Освітні втрати можуть виникати з різних – як індивідуальних, так і системних – причин. Серед них: здоров'я, війна, пандемія, надзвичайні ситуації природного характеру.

Значний вплив також накладається на освітні втрати, зумовлені у 2020–2021 роках пандемією COVID-19. Okрім безпосередньої зупинки освітнього процесу, що мав місце у всій країні після 24 лютого 2022 року, а також обмежень дистанційного навчання, на виникнення освітніх втрат можуть впливати також інші чинники:

- бойові дії та окупація;
- повітряні тривоги;
- виїзд здобувачів закладу освіти за кордон;
- переїзд у межах України;
- відключення електроенергії;

З метою подолання прогалин в знаннях учнів, які виникли та поглибились у зв'язку з порушенням освітнього процесу через пандемію COVID-19 і повномасштабне російське вторгнення в Україну, в ліцеї розроблено гнучку програму та стратегію подолання освітніх втрат, як навчальних так і виховних та психологічних, включаючи короткотривалі та довготривалі мейнстрими надолуження, коригування, поєднання.

Стратегія з надолуження освітніх втрат – це комплекс заходів для здобувачів загальної середньої освіти, спрямованих на:

- визначення прогалин у навчанні та їх компенсацією;
- адаптацію, пріоритезацію предметів (знань та компетентностей);
- надання психологічної та соціально-емоційної підтримки.

Вимірюти освітні втрати та освітні розриви здобувачів освіти гімназії

1.1. Визначити точку відліку та обрати інструментарій вимірювання освітніх втрат.

1.2. Провести моніторингові діагностичні дослідження щодо визначення навчальної успішності учнів «на вході».

1.3. Здійснити коригування навчальних програм та календарно-тематичних планів з урахуванням потреби в подоланні освітніх втрат і освітніх розривів.

1.4. Вибудувати індивідуальні освітні траекторії для кожного здобувача освіти, які мають навчальні прогалини.

Цілісна система освітніх вимірювань із використанням різноманітних інструментів може включати:

- стандартизоване тестування та адаптивне комп'ютеризоване тестування;
- довготривалі загальнодержавні моніторинги якості освіти;
- локальні моніторинги успішності окремих категорій учнівства в опануванні окремими предметами, розділами освітніх програм тощо;
- централізовані онлайнові платформи для вимірювання навчальних втрат і надолуження навчального матеріалу

Рекомендовані індикатори для моніторингу програм з надолуження освітніх втрат (на кінець навчального року)

Для оцінювання ефективності програм з надолуження освітніх втрат пропонуємо використовувати такі індикатори:

- відсоток дітей, які покрашили свої знання, принаймні з одного предмета;
- вдосконалили щонайменше одну ключову компетентність;
- наскрізне вміння за результатами участі у програмі з надолуження освітніх втрат.

Шляхи та інструменти подолання освітніх втрат та освітніх розривів:

- компенсуючі та коригуючі уроки (заняття) в червні (надолуження програмового матеріалу);
- додаткові заняття для учнів під час канікул (на випадок припинення навчальних занять в 1-му чи 2-му семестрі, частих повітряних тривог, відключення електрики тощо);
- перегляд та адаптація освітніх програм;
- розробка власних навчальних програм, коригування змісту та результату навчання з урахуванням виявлених освітніх втрат.

Можливі альтернативні варіанти:

1. Збільшення часу навчання.
2. Прискорена освіта.
3. Програми прискореного навчання.
4. Корекційні програми.
5. Адаптивне навчання.
6. Програми надолуження освітніх втрат.
7. Недержавні проекти щодо компенсації освітніх втрат, до яких можуть долучитися учні, педагоги та заклад освіти (програма ЮНІСЕФ «Рекомендації щодо організації програми з надолуження освітніх втрат»).

Для компенсації виховних та психологічних втрат необхідно:

- на світоглядному, науково-теоретичному й виховному рівнях здолати у молодого покоління відчуження від своїх національно-історичних коренів;
- надати психологічну підтримку учасникам освітнього процесу, яка сприятиме попередженню появи посттравматичного стресового розладу, тривожних розладів та депресій паралельно з навчанням передбачити емоційну підтримку

Узагальнення результатів роботи гімназії по усуненню освітніх втрат та освітніх розривів

1. Провести моніторингові дослідження навчальної успішності учнів «на виході».
2. Визначити найбільш ефективні методи/технології подолання навчальних втрат.
3. Здійснювати адаптивне гнучке планування, яке б передбачало перерозподіл навчального часу між темами, або розробляти власні навчальні програми, коригуючи зміст та результати навчання з урахуванням виявлених освітніх втрат, розробити завдання різних рівнів складності для окремих учнів.

Шляхи запобігання навчальних втрат

1. Використовувати можливості мікронавчання: людині зручніше вивчати тему невеликими порціями, блоками.
  2. Змінити у батьків та учнів ставлення до помилок. На перший план має вийти оцінювання для навчання: зворотний зв'язок для вдосконалення навчання учнів; краще заличення учнів у процес навчання (що будемо вивчати, для чого це, як використати за межами закладу освіти).
  3. Активне навчання: заохочення ігрової та практико-орієнтованої діяльності.
  4. Можливість вибору завдання. Надавати можливості та заохочувати учнів обирати завдання, той чи інший спосіб виконання, варіанти презентації результатів.
  5. Соціалізація, проживання емоцій. Діти назавжди запам'ятають те, що вони відчули. Важлива мета навчання під час війни – це психологічна підтримка, спілкування.
  6. Відкритість і гнучкість.
- Відчай – пауза – проговорювання проблеми – пошук шляхів – успіх.
7. Орієнтування на світ дитини. Розв'язування проблем із реального життя значно краще мотивує учнів.

На допомогу вчителеві

1. У зручний для дітей час можна виконувати діагностичні тести на платформі ВШО. Їх розробили в межах ініціативи «Збереження доступу до шкільної освіти» від проекту «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe).

2. Крім діагностичних тестів, на сайті [«Всеукраїнської школи онлайн»](#) є відеоуроки із завданнями для учнів 5-9 класів.

3. Помічними також будуть аудіоуроки для 8-9 класів з історії України, української мови та літератури [«Вчися вухами»](#) від ГО «Смарт освіта».

4. Також учні можуть самостійно опрацьовувати ресурси, де вчителі пояснюють теми шкільної програми:

- курс [«Лайфхаки з української мови. Підготовка до ЗНО»](#) на платформі EdEra теж має тести, допоміжні матеріали та інтерактивні конспекти;
- [тренажер із правопису української мови](#) пропонує різні вправи для закріплення та перевірки тем;
- онлайн-курс [«Історія України в історіях»](#) від EdEra пропонує добірку відео, подкастів, текстів та тестів;
- безоплатний курс [«Ізі ЗНО»](#) допоможе вчити англійську за мемами, серіалами та фільмами;
- ресурс [Englishpage](#) містить безоплатні онлайн-уроки граматики, вправи із читання, письма та аудіо;
- онлайн-курс [«Автостопом по біології»](#) має конспекти та тестові завдання;
- [YouTube-канал](#) вчителя фізики Павла Віктора, де зібрано 45 відеоуроків із докладними поясненнями та прикладами розв'язання задач.

5. **Освітні втрати: причини та шляхи подолання разом з проектом «Всеосвіта»:** Навчальні втрати в умовах війни: як учителю їх діагностувати та компенсувати за посиланням <https://sqa.gov.ua/navchalni-vtrati-v-umovakh-viyni-yak-uchi/>.

6. **Долаємо освітні втрати: поради для вчителів української мови та літератури.**

7. Аби допомогти вчителям знайти свій шлях надолуження втрачено го, проект [«Клуб НУШ»](#) за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» [розробив посібник «Подолання освітніх втрат з української мови та літератури. Методичні рекомендації та приклади уроків»](#).

8. Рекомендації щодо організації програм з надолуження освітніх втрат <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2023/07/31/Unicef.Immidiate.actions.frame.proofreading.ua.1-31.07.2023.pdf?fbclid=IwAR0ASssPTtLQPXQ5mQe8jZiiY21Q3Y6x6PGLG9cHxz-BUkhZjLIwvVBWWE>